

Соціально-гуманітарний факультет

Силабус курсу

Соціальна реабілітація

Ступінь вищої освіти – магістр
Галузь знань 23 – Соціальна робота
Спеціальність 231 – Соціальна робота

Освітньо-наукова програма «Соціальна робота та соціальна політика»

Рік навчання: I, Семестр: II

Кількість кредитів: 5 Мова викладання: українська

Керівник курсу

ПІП

к.пед.н., доц. **Шафранський Володимир Васильович**

Контактна інформація

V_Shafran@ukr.net, +380984476425

Опис дисципліни

Впродовж вивчення курсу «Соціальна реабілітація» студенти повинні ознайомитися з вивченням закономірностей соціально-педагогічних і медико-психологічних компенсаторних механізмів, спрямованих на відновлення повноцінного соціального функціонування особистості; сформувати системні знання про соціальну реабілітацію на теоретичному та практичному рівні, що впливають на якість та професіоналізм фахівця соціальної сфери у роботі з клієнтом.

Ознайомлення студентів з основними напрямками соціальної реабілітації дозволить отримати глибокі знання та розуміння засад реабілітаційної, соціально-побутової, психолого-педагогічної підтримки осіб з обмеженими можливостями, принципи комплексного підходу до вирішення їхніх проблем; сучасних освітніх, реабілітаційних, інформаційних технологій у роботі з особами з обмеженими можливостями в умовах закладів, служб, організацій, установ сфери освіти, охорони здоров'я, соціального захисту тощо.

Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	1. Поняття та основні методи соціальної реабілітації.	Знати поняття соціальної реабілітації. Предмет, об'єкт і методи дослідження, що дозволяють одержувати об'єктивну наукову інформацію про дитину, включеному в соціально-реабілітаційний процес. Теоретичні основи курсу соціальної реабілітації. Діяльнісний підхід у соціальній реабілітації. Особистісний підхід фахівця із соціальної реабілітації на роботу з конкретною людиною. Предмет і завдання курсу. Статистика інвалідності. Категорії осіб з обмеженими можливостями здоров'я, що мають потребу в соціальній реабілітації. Поняття інвалідності. Сутність комплексної реабілітації дитини інваліда, як "процесу і системи медичних, психологічних, педагогічних і соціально-економічних заходів, спрямованих на усунення або можливо більше повну компенсацію обмежень життєдіяльності, викликаних порушенням здоров'я зі стійким розладом функцій організму". Реабілітаційні установи, що проводять медико-соціальну реабілітацію. Основні цілі й завдання соціально-реабілітаційного процесу. Соціальна політика відносно інвалідності.	Тести, питання

2	2. Роль соціальних працівників в реабілітації інвалідів.	Характеризувати інвалідів як соціальну категорія людей. Знати види допомоги, що визначені законодавством, відповідними нормативними актами, інструкціями і рекомендаціями, механізм їх реалізації. Категорії інвалідів по місцю мешкання. Дома-інтернати загального типу для медико-соціального обслуговування інвалідів, психоневрологічні інтернати, їх завдання та діяльність. Діяльність соціального працівника в домах-інтернатах.	Тести, питання
3	3. Організація медико-психологічного супроводу абілітаційного (реабілітаційного) процесу для осіб з обмеженими можливостями.	Знати основні положення. Завдання законодавства України з питань реабілітації осіб з інвалідністю. Реалізація державної політики у сфері реабілітації осіб з інвалідністю. Державне управління системою реабілітації осіб з інвалідністю. Медико-соціальна експертиза. Структура системи реабілітації осіб з інвалідністю. Типи реабілітаційних установ. Державна типова програма реабілітації осіб з інвалідністю. Організація реабілітаційного процесу. Вміти організувати психологічну підтримку в реабілітаційних установах. Індивідуальну програму реабілітації осіб з інвалідністю.	Тести, питання
4	4. Організація та впровадження системи раннього втручання.	Знати сновні засади розбудови абілітаційного (реабілітаційного) процесів. Порівняльний аналіз моделей: кризово-інтервентна, проблемно-орієнтовна, психо-соціальна модель взаємодії. Патронаж. Зміст системи раннього втручання. Функції фахівців медичної та психологічної галузей в системі раннього втручання. Наступність та міжвідомча взаємодія в процесі надання медико-психологічних послуг родині, яка має дитину з порушеннями психофізичного розвитку.	Тести, питання
5	5. Психічне здоров'я дітей з обмеженими можливостями.	Знати психічне здоров'я у відношенні до себе, у відношенні до інших людей, у відношенні до життя. Фактори, які негативно впливають на психічне здоров'я.	Тести, питання
6	6. Основи медико-психологічної абілітації (реабілітації) осіб з обмеженими можливостями.	Знати загальні вимоги до розбудови стратегії допомоги дітям з порушеннями психофізичного розвитку. Специфіка організації та впровадження абілітаційного (реабілітаційного) процесів для дітей з ментальними вадами, порушеннями опорно-рухового апарату, сенсорними вадами та складною структурою дефекту. Вимоги до фахівців медичного та психологічного профілів та моніторинг динаміки абілітаційного (реабілітаційного) процесу.	Тести, питання
7	7. Соціальна реабілітація осіб з сенсорними вадами.	Знати соціальну реабілітація інвалідів з патологією слуху. Вміти застосовувати методи навчання, створення спеціальних виробничих умов, умов праці. Сутність соціальної реабілітації інвалідів з порушеннями слуху. Технічні засоби в цілях соціально-побутової реабілітації інвалідів з порушеннями слуху. Слухові апарати. Спеціальна апаратура. Інваліди з порушенням зору. Соціально-побутова реабілітація інвалідів з порушеннями зору. Дотикові орієнтири. Слухові орієнтири. Будівельні елементи на дорогах руху в осіб з ослабленим зором. Тифлотехнічні засоби.	Тести, питання
8	8. Особливості соціальної реабілітації осіб з вадами опорно-рухової системи.	Знати патології опорно-рухового апарату. Класифікація рухових розладів. Обмеження життєдіяльності у сфері самообслуговування і пересування. Параметрами при оцінці обмежень здібності до самообслуговування. Здібність до самостійного пересування. Параметрами при оцінці здібності до пересування. Соціальна реабілітація інвалідів з патологією опоро-рухового апарату. Технічні засоби в цілях соціально-побутової реабілітації інвалідів..	Тести, питання
9	9. Психічні й особистісні	Характеризувати деформацію вже розвинених структур психіки (травматичний страх та ін.) або недорозвинення їх (слабовілля та	Тести, питання

	відхилення осіб з обмеженими можливостями здоров'я.	ін.). Первинні порушення, що сформувалися в результаті негативного впливу соціальних умов на дитину. Знати первинні порушення, що сформувалися в результаті негативних відносин оточуючих людей до дитини. Вторинні порушення якої-небудь сфери особистості внаслідок появи якої-небудь деформації психіки. Відставання всіх сфер особистості й психічних процесів у своєму розвитку. Поняття психічних й особистісних відхилень. Порушення особистісного розвитку в дітей і підлітків без психічної патології. Аномальні звички. Аморальні й асоціальні звички поведінки. Звички вербального й моторно-рухового характеру, обумовлені невротичними станами. Аномальні звички інтоксикаційного генезису.	
10	10. Особливості соціальної реабілітації осіб розумовою відсталістю.	Знати поняття розумової відсталості. Олігофренія. Три ступені розумової відсталості: ідіотія, імбецильність і дебільність. Порушення в особистісній сфері.	Тести, питання
11	11. Соціальна реабілітація дітей з ендогенними психічними захворюваннями.	Характеризувати шизофренію. Маніакально-депресивний психоз. Епілепсія. Реактивні стани, конфліктні переживання, астенії. Аномалії особистості при затримці психічного розвитку (ЗГР). Інфантилізм. Психопатія. Істероїдна форма. Вибухова експлозивна форма. Епілептоїдна форма. Афективна форма. Паранояльна форма. Шизоїдна форма.	Тести, питання
12	12. Просвітницько-педагогічна робота з членами сімей дітей з обмеженими можливостями..	Знати соціально-психологічні проблеми сімей, які виховують дітей з обмеженими можливостями. Реабілітаційна культура та реабілітаційна активність батьків. Вміти проводити просвітницько-педагогічна робота серед батьків. Патронажна робота. Форми групової та індивідуальної роботи з батьками. Основні поняття теми: реабілітаційна культура, реабілітаційна активність, групова робота, індивідуальна робота, група підтримки.	Тести, питання

Літературні джерела

1. Омельченко С. О., Тернопільська В. І., Чернуха Н. М., Співак Я. О., Васильєва-Халатникова М. О., Бакуліна О. С., Рутян Л. І. Соціальна робота: реалії та виклики часу: навчально-методичний посібник. 2021.
2. Технології соціальної роботи і соціальної допомоги в умовах трансформаційного періоду: навчально-методичний посібник / за заг. ред. А. О. Полянчик, А. В. Кирилюк. Суми : ФОР Цьома, 2020. 336 с.
3. Полякова О.. Важковиховуваність. Сутність, причини, реабілітація. Навчальний посібник. К.: Університетська книга. 2019. 346 с.
4. Замашкіна О.Д. Основи соціальної реабілітації: навчально-методичні рекомендації. Ізмаїл: ІДГУ, 2019. 193 с.
5. Закон України «Про реабілітацію у сфері охорони здоров'я». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1053-20#Text>
6. Песоцька, Ю. Соціальна реабілітація та соціальна адаптація внутрішньо переміщених осіб. *Social Work and Education*, Vol. 9, No. 1. 2022. PP. 89-99. DOI: 10.25128/2520-6230.22.1.7.
7. Горбунова В. В., Савиченко О. М., Тичина І. М., Портницька Н. Ф. Методичний посібник для соціальних працівників: Посилення спроможності соціальних працівників здійснювати психосоціальну підтримку ветеранів та їх сімей з питань психічного здоров'я. 2022. 61 с.
8. Бориченко К.В., Гудзь А.О. Соціальне право: навч.-метод. посібник. Одеса: Фенікс, 2023. 101 с.
9. Чанишева Г.І. Соціальна політика: поняття, цілі, правове забезпечення. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. №11. С. 80-85.
10. Чанишева Г.І. Соціальні пільги: поняття, правова природа, класифікація. *Jurios Europensis Scientik: збірник наукових праць*. 2020. Вип. 3. С. 55-59.
11. *Social Rehabilitation and Criminal Justice*. UK, Routledge, 2024. 347 pp.
12. *The Psychological and Social Impact of Chronic Illness and Disability*. USA, Springer Publishing Company, 2023. 548 pp.

Політика оцінювання

- **Політика щодо дедлайнів та перескладання:** Здобувачі освіти зобов'язані дотримуватися встановлених дедлайнів. Перескладання модулів відбувається із дозволу адміністрації за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).
- **Політика щодо академічної доброчесності:** Усі письмові роботи перевіряються на наявність плагіату і допускаються до захисту із коректними текстовими запозиченнями. Списування під час контрольних робіт та екзаменів заборонені (в т.ч. із використанням мобільних девайсів). Мобільні пристрої дозволяється використовувати лише під час он-лайн тестування (наприклад, платформа Moodle).
- **Політика щодо відвідування:** Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування) навчання може відбуватись в он-лайн формі за погодженням із адміністрацією..

Оцінювання

Модуль 1		Модуль 2	Модуль 3	Модуль 4
20%	20%	5%	15%	40%
Поточне опитування	Модульний контроль	Тренінг	Самостійна робота	Екзамен
1. Оцінка за поточне оцінювання визначається як середнє арифметичне з оцінок, отриманих під час занять (7 занять – 7 оцінок). 2. Модульний контроль проводиться на 7 практичному занятті. Оцінка за модульний контроль виставляється на основі виконання письмового завдання, а саме: 10 тестових завдань, кожне з яких має 4 бали і два теоретичні питання по 30 балів.		Оцінювання розробленого і проведеного тренінгу	Оцінювання завдання за результатами підготовленої роботи	10 тестів по 2 бали, 2 теоретичні запитання по 40 балів

Шкала оцінювання студентів

ECTS	Бали	Зміст
A	90-100	відмінно
B	85-89	добре
C	75-84	добре
D	65-74	задовільно
E	60-64	достатньо
FX	35-59	незадовільно з можливістю повторного складання
F	1-34	незадовільно з обов'язковим повторним курсом